

Gemeente Raalte

25 mei 2021

Aan de gemeenteraad van
de gemeente Raalte
Postbus 140
8100 AC RAALTE

Onderwerp
Accountantsverslag 2020

Datum
25 mei 2021

Ons kenmerk
2105B5C8C8/DD

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 van de gemeente Raalte. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2020 van de gemeente Raalte.

De jaarrekening 2020 van de gemeente Raalte geeft een getrouw en rechtmatig beeld

De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 21 oktober 2020 en ons auditplan 2020 van 21 oktober 2020.

Bij deze jaarrekening hebben wij een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid verstrekt, gedateerd 25 mei 2021.

Wij bespreken onze bevindingen met de rekeningcommissie

Wij bespreken deze rapportage graag tijdens de bijeenkomst met de rekeningcommissie op 8 juni 2021 en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen. De inhoud van dit accountantsverslag is op 11 mei 2021 besproken met de wethouder financiën, de directeur bedrijfsvoering en een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie.

Graag danken wij u en uw medewerkers voor de medewerking die wij hebben ervaren tijdens onze controle.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: N.R. Fritz RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2020	4
Bestuurlijke samenvatting controle 2020	5
Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring	9
Bevindingen van de controle 2020	12
De financiële positie van uw gemeente	13
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	16
Interne beheersing	25
Interne beheersing	26
Overige aangelegenheden	30
Overige aangelegenheden	31
Bijlagen	33
Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen	34
Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle	35
Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen	36
Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020	37
Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020	38
Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging	39

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Inleiding

Het jaar 2020 liep totaal anders dan dat wij aan het begin van het jaar hadden verwacht. Een crisis die zijn weerga niet kent en waarvoor de gemeente alle zeilen bij heeft moeten zetten.

Ondanks dat wij de controle weer geheel op afstand hebben uit moeten voeren, is de jaarrekeningcontrole prettig en constructief verlopen en hebben wij de samenwerking als goed ervaren.

Wij willen het college en de ambtelijke organisatie complimenteren dat - ondanks de lastige omstandigheden door het thuiswerken, de vele nieuwe taken als gevolg van COVID zoals bijvoorbeeld de omzet garanties aan zorgaanbieders, de Tijdelijke overbruggings-regeling zelfstandig ondernemers (Tozo) maar ook bijna een verdubbeling van het aantal SiSa-regelingen - het college erin geslaagd is een goed onderbouwde jaarrekening samen te stellen.

Een goede ontwikkeling is de verbetering van de uitgevoerde verbijzonderde interne controles in 2020. In onze ogen levert een goed functionerende verbijzonderde interne controle een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van uw gemeente. De gemeente heeft op de primaire processen verbijzonderde interne controles uitgevoerd, door het hanteren van beschikbaar gestelde formats zijn de verschillende werkstappen zichtbaar vastgelegd aan de hand van onderliggende brondocumentatie.

Dit betekent echter niet dat er geen verbeteringen meer mogelijk en nodig zijn. Het is belangrijk om de kwaliteit van de vastleggingen verder te verhogen en naast het uitvoeren van detailcontroles ook conclusies te trekken over het gehele proces. Een overkoepelende rapportage met conclusies kan het inzicht in de uitgevoerde verbijzonderde interne controles verder verbeteren. De gemeente Raalte kan de verbijzonderde interne controle verder ontwikkelen door het specifiek toetsen van de interne beheersingsmaatregelen binnen de processen, zodat ook vastgesteld kan worden of de interne beheersing adequaat functioneert. Wij hebben begrepen dat de gemeente een plan van aanpak en een controleplan gaat opstellen om de verbijzonderde interne controle verder te verbeteren. Het verder versterken van dit proces sluit aan bij de aanstaande rechtmatigheidsverantwoording.

In het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2020 zien wij de volgende bevindingen en mogelijkheden tot verbetering van uw interne beheersing:

- **Sociaal domein:** Een belangrijk onderdeel van de interne beheersing van het sociaal domein betreft het vaststellen van de kwaliteit en kwantiteit van de geleverde zorg. Binnen het sociaal domein wordt sterk gesteund op de controleverklaringen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de zorgaanbieders.

- Het is aan te bevelen dat uw college onderzoekt met welke (aanvullende) maatregelen op een kostenefficiënte wijze de interne controle nader is vorm te geven, om de onzekerheden ook bij uw gemeente op (korte) termijn zoveel mogelijk weg te nemen.
- **IT-omgeving:** Op basis van onze follow-up IT-audit werkzaamheden op de belangrijkste financiële processen hebben wij geconstateerd dat in DOWR-I verband verdere stappen zijn gezet in het verbeteren van de interne beheersing, met name op het gebied van gebruikersbeheer en het uitbesteden van de beheerdiensten van de financiële applicatie SAP aan een externe partij. Ondanks deze ontwikkeling blijven de IT-beheersingsmaatregelen een aandachtspunt, met name ten aanzien van het rechtenbeheer en de beheersing van taken die door externe partijen worden uitgevoerd. Wij hebben daarom extra gegevensgerichte werkzaamheden verricht, waaronder detailcontroles.
- **Kennis:** Op basis van de uitgevoerde controle constateren wij dat er organisatiebreed een sterke wil bestond om de jaarrekeningcontrole 2020 tijdig af te ronden. Tegelijkertijd constateren wij dat, mede door de personele wisselingen, de verslaggevingskennis van medewerkers nog verder versterkt kan worden.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Getrouwheid en rechtmatigheid

- Bij deze jaarrekening hebben wij een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid verstrekt, gedateerd 25 mei 2021.
- Gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.024.000 respectievelijk € 3.072.000.

Financiële positie

- De financiële positie ultimo 2020 is verbeterd ten opzichte van 2019.
- Het weerstandsvermogen bedraagt € 15,1 miljoen. De weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente onderkende aanwezige risico's van € 7,3 miljoen. U kwalificeert de financiële positie van de gemeente Raalte op basis hiervan als ruim voldoende.

Kwaliteit verslaggeving

- Er zijn in 2020 geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels doorgevoerd.
- Bij de controle hebben wij het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Hierbij valt te denken aan het proces om tot schattingen te komen, zoals bij de grondexploitatie en voorzieningen. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen, zijn onderbouwd, redelijk zijn en consistent worden gebruikt.
- Wij hebben vastgesteld dat het college in het jaarverslag en in de jaarrekening passende aandacht heeft gegeven aan de gevolgen van COVID-19 (coronavirus).
- De jaarstukken en de daarbij gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling voldoen aan de voorschriften voor verslaggeving uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en zijn consistent toegepast ten opzichte van de begroting 2020 en jaarrekening 2019.
- De kwaliteit van de toelichtingen en analyses ten opzichte van de begroting kan verder toenemen door hieraan een meer inhoudelijke oorzaakanalyse toe te voegen (waardoor is de afwijking ontstaan en waardoor was de afwijking niet eerder te voorzien c.q. gerapporteerd?).

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Grondexploitatie

- De grondexploitaties zijn geactualiseerd en bijgesteld, en geven een getrouw beeld van de boekwaarde en de verwachte resultaten.
- Uit de actualisaties per ultimo 2020 van de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten blijkt een overschot van in totaal € 0,1 miljoen positief op contante waarde (2019: € 0,4 miljoen negatief). Dit betreft het saldo van alle projecten (zowel winstgevend als verlieslatende projecten). Het omslaan van een negatief saldo naar een overschot wordt voornamelijk veroorzaakt door de actualisatie van de Zegge VII en de daaraan gekoppelde verlaging van de verlieslatende voorziening van € 0,8 miljoen, de verplichte winstname bij meerdere woningbouwcomplexen van € 2,1 miljoen alsmede als gevolg van de actualisatie van de complexen waarbij rekening wordt gehouden met de huidige marktomstandigheden.
- Wij constateren dat bij de betrokken medewerkers voldoende kennis en ervaring aanwezig is.
- Ten aanzien van de waardering van de grondexploitatie Franciscushof bestaat een hogere dan normale schattingsonzekerheid. Deze schattingsonzekerheid ontstaat door de herontwikkeling van de Zuidrand binnen het project en de lange looptijd van deze grondexploitatie tot en met 2029. De onderkende schattingsonzekerheid heeft geen impact op ons oordeel, omdat deze op een juiste wijze is toegelicht in de jaarrekening.

PGB-bestedingen

- De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft evenals in voorgaande jaren een controleverklaring met beperking bij de PGB-verantwoordingen 2020 verstrekt. De totale PGB bestedingen (€ 968.110) zijn derhalve als onzeker aangemerkt.

Sociaal domein

- Landelijk zien wij vrijwel alle gemeenten worstelen met volumegroei en zorgverzwaring in de jeugdzorg. In 2019 is er € 8,1 miljoen uitgegeven aan jeugdzorg, in 2020 is dit opgelopen tot € 8,9 miljoen. Deze stijging van 9,9% wordt voornamelijk veroorzaakt door een investering van € 400.000 in het voorveld jeugd (Centra voor Jeugd en Gezin), die in de komende jaren een besparing op moet leveren op de specialistische jeugdhulp.
- In 2020 zijn wederom stappen gezet om het sociaal domein te blijven beheersen. Een voorbeeld hiervan is het aanstellen van een data-analist voor het bouwen van een lokaal dashboard waar middels data-analyse de zorgkosten gemonitord kunnen worden.

Bestuurlijke samenvatting controle 2020

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Onze belangrijkste conclusies
voor de controleverklaring

Bevindingen van de
controle 2020

De financiële positie van uw
gemeente

Belangrijkste bevindingen uit
onze controle

Interne beheersing

Interne beheersing

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde
controleverschillen

Bijlage A2 - Onzekerheden in de
controle

Bijlage A3 - Tekortkomingen in
de toelichtingen

Bijlage B1 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage 2020

Bijlage B2 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage Tozo 2020

Bijlage C -
Onafhankelijkheidsbevestiging

Begrotings- rechtmatigheid

- Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van deze overschrijding naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in de jaarrekening. Hiermee legt uw gemeente verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2020. Op grond van deze analyse hebben wij geconstateerd dat deze overschrijdingen goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen, voldoen aan de Kadernota Rechtmatigheid 2018 en daarmee niet mee hoeven te wegen in ons oordeel.

Overige conclusies

- Wij hebben géén controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2020 geconstateerd.
- Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Raalte voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Interne beheersing

- Wij stellen vast dat het proces van totstandkoming van de jaarrekening van voldoende niveau is.
- Op basis van onze tussentijdse en jaareinde controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de interne beheersingsomgeving van de gemeente Raalte van voldoende niveau is, ten behoeve van de jaarrekeningcontrole, maar op onderdelen verder kan worden versterkt en efficiënter kan worden ingericht.
- In het kader van een effectieve bedrijfsvoering adviseren wij uw college voor een aantal significante processen meer gebruik te maken van zogenoemde "key controls". Hiermee wordt er beter gestuurd en gesteund op procescontroles (preventief) in plaats van op gegevensgerichte controles (repressief). Wij hebben vastgesteld dat er nog te weinig gebruik wordt gemaakt van geprogrammeerde controles waardoor in onze optiek te veel handmatige controles noodzakelijk zijn.
- Het verder door ontwikkelen van de interne beheersings-maatregelen in het kader van een voldoende betrouwbare en continue werking van de IT-omgeving. Wij kunnen niet (volledig) steunen op de IT-omgeving en hebben daarom extra gegevensgerichte werkzaamheden verricht, waaronder detailcontroles.

De COVID effecten zijn juist en volledig verwerkt in de jaarrekening 2020

- Wij hebben vastgesteld dat de Tozo-uitkeringen van ruim € 2,9 miljoen juist en rechtmatig zijn verstrekt.
- Wij hebben vastgesteld dat de vorderingen juist zijn gewaardeerd en de garantstellingen volledig zijn opgenomen.
- Voor eventuele niet geleverde prestaties door gesubsidieerde instellingen kan het college de subsidies in 2021 vaststellen op basis van de hardheidsclausule van de algemene subsidieverordening.
- De rijksoverheid heeft dringend beroep gedaan op gemeenten om te zorgen voor de zorgcontinuïteit. Hierbij is geadviseerd om de niet-geleverde zorg maar ook de meerkosten als gevolg van COVID door te betalen. Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat deze bedragen niet materieel zijn.

Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring

Bijzonder jaar door COVID

De controle van de jaarrekening 2020 is een bijzondere controle omdat zowel de opstellers van de jaarrekening als de controleurs daarvan rekening moeten houden met de implicaties van COVID op de realisatie 2020 en de financiële positie. Daarnaast vormt voor decentrale overheden het verantwoordt over de rechtmatigheid van financiële transacties een belangrijk aspect van de jaarstukken en de daarin opgenomen bijlagen. Dit jaar zijn daarin nieuwe, dan wel verminderde, opbrengsten en lasten opgenomen die samenhangen met nieuwe compenserende regelingen en effecten van COVID.

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2020 verstrekt

De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 21 oktober 2020 en ons auditplan 2020 van 21 oktober 2020.

Bij deze jaarrekening hebben wij een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid verstrekt, gedateerd 25 mei 2021.

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2020 verstrekt.

Geen resterende controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en het resultaat

Wij hebben tijdens onze controle enkele fouten in de concept jaarrekening geconstateerd, welke zijn gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening. Hierna resteren geen afwijkingen groter dan onze rapporteringsdrempel van € 102.000 die van invloed zijn op het vermogen of resultaat van uw gemeente.

Geen resterende controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot rechtmatigheid

De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2020 zijn in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2020 zoals dit op 9 maart 2021 door het college van burgemeester en wethouders ter kennisname is aangeboden aan de gemeenteraad.

De begrotingsoverschrijdingen op het niveau van de programma's zijn in de jaarrekening voldoende toegelicht en wegen daarom niet mee in ons oordeel.

Er is geen sprake van resterende controleverschillen (feitelijke afwijkingen c.q. fouten) ten aanzien van de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties.

Onzekerheden in de PGB-bestedingen

De PGB-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft vanwege rechtmatigheidsafwijkingen een controleverklaring met beperking bij de verantwoordingen 2020 verstrekt.

Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) voor de verantwoorde PGB-bestedingen in de jaarrekening 2020 leidt tot een onzekerheid in onze controle voor de getrouwheid en de rechtmatigheid van in totaal € 968.110. Naast deze onzekerheden resteren er onzekerheden in de zorg in natura van in totaal € 471.103 als gevolg van het ontbreken van toereikende onderbouwingen van de zorgaanbieders.

Deze onzekerheden tezamen vallen binnen de goedkeuringstolerantie voor onzekerheden van € 3,1 miljoen, en heeft daarom geen invloed op de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2020.

Het (verplichte) overzicht van controleverschillen treft u aan in de bijlagen A1 en A2 van deze rapportage.

Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring

Schattingonzekerheid in de Franciscushof

De grondexploitatie Franciscushof in de jaarrekening is gebaseerd op de door de raad vastgestelde exploitatieopzet. Er is echter een onduidelijkheid over de herontwikkeling van de Zuidrand binnen het project en er bestaat mede door de looptijd van de grondexploitatie een schattingonzekerheid.

De schattingonzekerheid met betrekking tot de grondexploitatie Franciscushof is voldoende toegelicht op pagina 273 in de jaarrekening en heeft daarom geen impact op ons oordeel.

Geen resterende controleverschillen met betrekking tot SiSa

De gemeente Raalte heeft in 2020 9 SiSa-regelingen (2019: 5). Dit betreft een stijging van 4 regelingen t.o.v. 2019.

Wij hebben geen ongecorrigeerde controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2020 geconstateerd.

Geen resterende controleverschillen met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle van de WNT-verantwoording geen afwijkingen geïdentificeerd welke groter zijn dan onze rapporteringsdrempel en die niet zijn gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging van 21 oktober 2020 heeft uw raad ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De Controleverordening gemeente Raalte (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- Het aan uw raad op 9 maart 2021 door het college ter kennisname aangeboden normenkader

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging en is nader omschreven in het auditplan. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2020 uitgevoerd met de volgende toleranties:

- Voor fouten bedraagt de tolerantie 1% van het totaal van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves:
€ 1.024.000.
- Voor onzekerheden is de tolerantie 3% van het totaal van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves:
€ 3.072.000.
- Als rapportagetolerantie voor fouten en onzekerheden hebben wij een bedrag van **€ 102.000** gehanteerd.

Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van de gemeente.

Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2020. De grondslagen zijn met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. De grondslagen zijn aanvaardbaar.

Wij hebben het door het management toegepaste proces voor de totstandkoming van de jaarrekening geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Raalte

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de memberfirms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage C bij deze rapportage.

Bevindingen van de controle 2020

De financiële positie van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is ten opzichte van 2019 verbeterd

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk en expliciet onderscheid tussen resultaatbepaling en -bestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Gemeenten mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren. De mutaties in het eigen vermogen vinden dus plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten over 2020 bedraagt € 3.991.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 1.798 aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2020 circa € 2.193.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2020 circa 41,8% van het balanstotaal (2019: circa 39,3% van het balanstotaal). Deze solvabiliteitsratio ligt ruim boven de signaalwaarde van 20% zoals gesteld door de VNG. In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2020	2019	2018
Eigen vermogen per 1 januari	62.227	60.195	56.799
Tussentijdse resultaatbestemming	1.798	-/- 142	2.911
Gerealiseerd resultaat	2.193	2.174	485
Totaal ('saldo van baten en lasten')	3.991	2.032	3.396
Eigen vermogen per 31 december	66.218	62.227	60.195

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaal-saldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming.

De financiële positie van uw gemeente

Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten		100.473
Totale lasten	-/-	96.482
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		3.991
Af: stortingen in reserves	-/-	9.070
Bij: onttrekkingen aan reserves		7.272
<i>Saldo mutaties reserves</i>	-/-	1.798
Gerealiseerd resultaat		2.193

De exploitatie over 2020 laat een voordelig gerealiseerd saldo van baten en lasten van afgerond € 4 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 6,6 miljoen. Dit is een voordeel van € 10,6 miljoen. Hier staat ten opzichte van de begroting een nadeel op de mutaties in de reserves tegenover van 8,4 miljoen. Per saldo is sprake van een voordeel ten opzichte van de begroting 2020 van 2,2 miljoen.

In de programmaverantwoording is per programma de begroting 2020, de begroting 2020 na wijzigingen en de rekening 2020 naast elkaar gezet. Vervolgens is het verschil tussen de begroting en de rekening berekend.

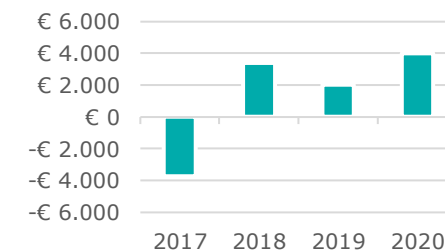
De belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting betreffen:

- Opnieuw beschikbaar gestelde investeringskredieten € 1,2 miljoen.
- Hogere algemene uitkering van € 0,3 miljoen.
- Vergoeding uitvoeringskosten Tozo € 0,3 miljoen.
- Voordeel DOWR-resultaat inclusief abonnementen van € 0,2 miljoen.

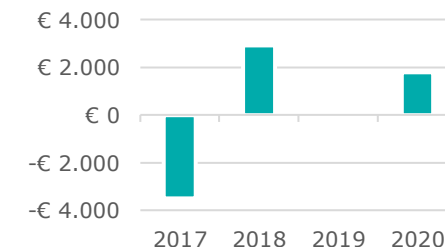
Voor een meer gedetailleerd overzicht van en een nadere toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting verwijzen wij u naar hoofdstuk 4.2.1 Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht zoals opgenomen in de jaarrekening 2020.

In het hoofdstuk 'Belangrijkste bevindingen uit onze controle' van het accountantsverslag gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en werkelijke lasten in het kader van begrotingsrechtmatigheid.

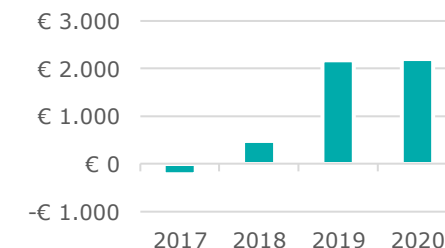
Saldo van baten en lasten x € 1.000

Mutaties in reserves x € 1.000

Gerealiseerd resultaat x € 1.000

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

De financiële positie van uw gemeente

Uw weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen betreft de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's.

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling hiervan verwijzen wij naar paragraaf 2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing in uw jaarverslag 2020) bedraagt € 15,1 miljoen (2019: € 14,7 miljoen). Er is dus sprake van een toename van de beschikbare weerstandscapaciteit in 2020 ten opzichte van 2019 met circa 2,7%.

De inventarisatie van de risico's die in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een kans inschatting van het zich voordoen van het geïdentificeerde risico, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij heeft het college een doorlopend inzicht gegeven in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn verdwenen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de grootste risico's.

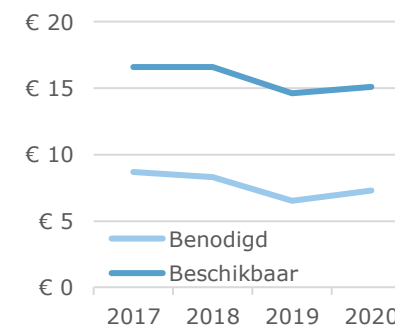
Hieruit volgt dat de risico's totaal € 7,3 miljoen bedragen (2019: van € 6,5 miljoen). Ten opzichte van 2019 is zodoende sprake van een stijging van het gekwantificeerde risico met gemiddeld circa € 0,8 miljoen. Deze stijging komt voornamelijk door het nieuwe risico inzake de herijking van het gemeentefonds met € 2,5 miljoen. Daar tegenover staat een afname door uw besluit in de kadernota om de reserve weerstandsvermogen in de periode 2020-2023 af te romen met € 2,2 miljoen.

De weerstandscapaciteit van € 15,1 miljoen is voldoende gelet op de door het college onderkende risico's.

De ontwikkeling van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit in de afgelopen jaren is als volgt weer te geven:

Voor meer gedetailleerde informatie over (de ontwikkeling van) uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in uw jaarverslag 2020.

Weerstandscapaciteit (in miljoen euro's)

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente staan in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening 2020.

Wij hebben het door het college en de directie toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controle- werkzaamheden uitgevoerd. Waar nodig hebben wij specialisten betrokken bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, aannames, berekeningen en consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggevingsvoorschriften.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken 2020 van uw gemeente bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en verplichte paragrafen) en de jaarrekening (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de SiSa-bijlage).

In de programmaverantwoording van het jaarverslag dient informatie te worden opgenomen met betrekking tot de vragen: wat hebben wij gedaan, wat hebben wij bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. weerstandvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag.

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 moet de accountant werkzaamheden uitvoeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen.

Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het college in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Evaluatie van de belangrijkste inschattingen van het management

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen.

Binnen de voorzieningen maakt u conform het BBV onderscheid naar voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', ter 'egalisering van kosten' ('groot onderhoud'), en 'voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is'.

Voor de voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en de voorzieningen ter egalisering van kosten zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college.

Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Wij hebben voor deze gebieden het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel en niet bedoeld om ons een oordeel te vormen over individuele schattingsposten. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

De grondexploitaties zijn geactualiseerd

De veruit grootste balanspost met betrekking tot de onderhanden projecten betreft de post 'voorraden' (grondexploitatie). De risico's voor deze post zijn in essentie terug te brengen tot de zogenaamde 3 P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programming:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) binnen de projecten in relatie tot de huidige marktvraag?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen en dus van grond hebben langere tijd onder druk gestaan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

De 3 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in de jaarrekening 2020 en vermeld in de paragraaf 'Grondbeleid' van het jaarverslag 2020.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor actualisatie van de grondexploitaties hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of ze redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen; met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

Wij hebben voor deze gebieden het proces beoordeeld waarmee het management schattings-posten ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd, een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel.

Indien nodig hebben wij specialisten ingeschakeld bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving. Een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel en niet om ons een afzonderlijk oordeel te vormen over de grondexploitatie.

Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

De grondexploitaties zijn door de organisatie voor de jaarrekening 2020 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd). Waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Onze belangrijkste conclusies
voor de controleverklaring

Bevindingen van de
controle 2020

De financiële positie van uw
gemeente

Belangrijkste bevindingen uit
onze controle

Interne beheersing

Interne beheersing

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde
controleverschillen

Bijlage A2 - Onzekerheden in de
controle

Bijlage A3 - Tekortkomingen in
de toelichtingen

Bijlage B1 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage 2020

Bijlage B2 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage Tozo 2020

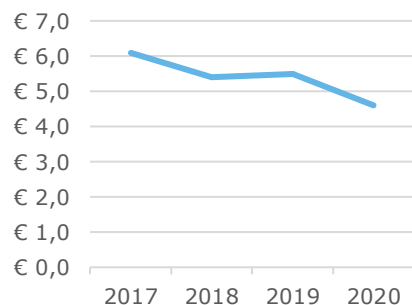
Bijlage C -
Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Ultimo 2020 is op basis hiervan € 4,6 miljoen opgenomen in de voorziening negatieve plannen (2019: € 5,5 miljoen) op contante waarde, om de naar verwachting niet meer met verkopen goed te maken kosten te dekken. De ontwikkeling van de voorziening ter dekking van 'negatieve plannen' (verliezen) in de afgelopen jaren is als volgt weer te geven:

Voorziening grondbedrijf (in miljoen)

Voor een nadere onderbouwing van de hoogte van de voorziening verwijzen wij u naar de paragraaf 'Grondbeleid' (in het jaarverslag 2020), waar het college de belangrijkste complexen en de daarmee gepaard gaande risico's heeft toegelicht.

De rekenrente voor actualisatie grondexploitaties

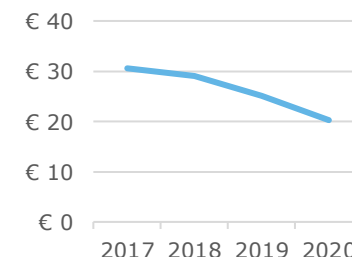
De bij de actualisatie van de grondexploitaties gehanteerde rekenrente is berekend op basis van de voorschriften van de Commissie BBV. Voor het project Franciscushof wordt projectfinanciering gehanteerd waarbij de toegerekende rente gebaseerd wordt op de daadwerkelijke betaalde rente over de leningen die zijn aangetrokken voor het project Franciscushof.

Schattingonzekerheid

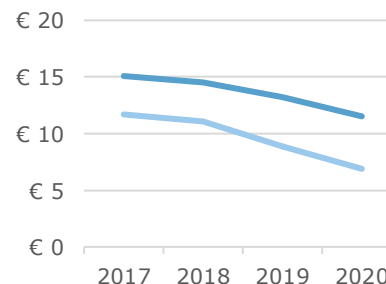
Ten aanzien van de waardering van de grondexploitatie Franciscushof bestaat een hogere dan normale schattingonzekerheid. Hoewel de op dit moment meest waarschijnlijke inschatting is opgenomen in de jaarrekening, kan de realisatie in de toekomst aanzienlijk afwijken van deze inschatting. Deze schattingonzekerheid ontstaat door de herontwikkeling van de Zuidrand binnen het project en de lange looptijd van deze grondexploitatie tot en met 2029. De onderkende schattingonzekerheid heeft geen impact op ons oordeel, omdat deze op een juiste wijze is toegelicht in de jaarrekening.

De ontwikkeling in de boekwaarde van de totale grondexploitatie alsook de qua omvang belangrijkste projecten is als volgt weer te geven:

Totaal grexen (boekwaarde in miljoen)

Belangrijkste projecten (boekwaarde in miljoen)

Franciscushof
Zegge VII

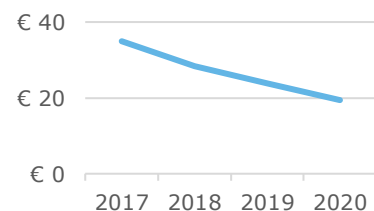

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

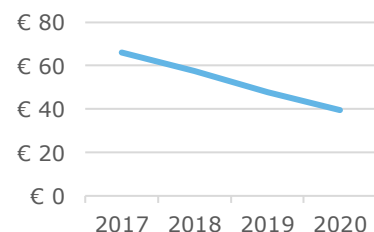

Uit de figuren hiernaast blijkt een afname van de nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten, onder andere door de gronduitgiften in 2020 alsmede de gerealiseerde kosten over 2020. De lichte stijging van het verwachte resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de actualisatie van de complexen waarbij rekening wordt gehouden met de huidige marktomstandigheden.

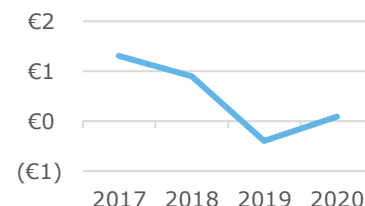
Nog te maken kosten (in miljoen)

Nog te realiseren opbrengsten (in miljoen)

Resultaat (contante waarde in miljoen)

Programmering bedrijventerreinen

Met de gemeenten in West Overijssel en de Provincie Overijssel zijn in 2019 de gemaakte afspraken geactualiseerd om vraag en aanbod van bedrijventerreinen in balans te houden. Op basis van de regionaal gemaakte afspraken heeft de gemeente Raalte in 2020 een strategisch plan opgesteld ter onderbouwing van de programmering op gemeentelijk niveau.

Het regionaal overleg heeft 11 februari 2021 ingestemd met het strategisch plan en daardoor is er geen sprake meer van mogelijke afwaardering van gronden op de Zegge VII of andere maatregelen om de bestaande overprogrammering weg te nemen.

Looptijden beleids- en beheerplannen

Voor het planmatig uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden aan de kapitaalgoederen is het van belang dat hier een goed beleids- en beheerplan aan ten grondslag ligt. Wij hebben geconstateerd dat de looptijd van een aantal plannen inmiddels is verstreken.

Wij hebben begrepen dat de gemeente in het komend jaar in samenwerking met een externe partij extra prioriteit gaat geven aan de actualisatie van de beheerplannen en de vaststelling in het college. Wij onderschrijven deze actualisatie van de diverse beheerplannen, het is belangrijk dat de beheerplannen gebaseerd zijn op actueel beleid en de juiste gegevens.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

PGB-Bestedingen

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de PGB-verantwoordingen 2020 verstrekt.

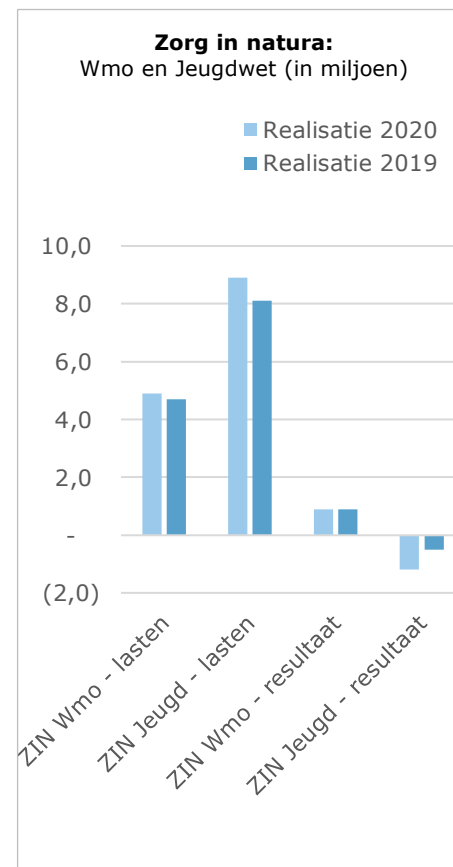
De PGB bestedingen 2020 bedragen € 968.110 en worden als onzeker aangemerkt. Deze totale onzekerheid valt binnen de goedkeuringstolerantie voor onzekerheden van € 3,1 miljoen, en heeft daarom geen invloed op de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2020.

Het is aan te bevelen dat uw college onderzoekt met welke (aanvullende) maatregelen op een kostenefficiënte wijze de interne controle op de PGB-bestedingen nader is vorm te geven, om de onzekerheden ook bij uw gemeente op (korte) termijn zoveel mogelijk weg te nemen.

Sociaal domein

Landelijk zien wij vrijwel alle gemeenten worstelen met volumegroei en zorgverzwaring in de jeugdzorg. In 2019 is er € 8,1 miljoen uitgegeven aan jeugdzorg, in 2020 is dit opgelopen tot € 8,9 miljoen. Deze stijging van 9,9% wordt voornamelijk veroorzaakt door een investering van € 400.000 in het voorveld jeugd (CJG), die in de komende jaren een besparing op moet leveren op de specialistisch jeugdhulp.

De uitgaven Wmo-taken blijven ruimschoots binnen de begroting. Op de jeugd is een fors tekort en op participatie (WSW en re-integratie) is een klein overschot. Per saldo is er een negatief resultaat van € 260.000 op de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein. Het college werkt momenteel aan een transitie van het sociaal domein om zo de toekomstige bestendigheid van het sociaal domein te kunnen blijven waarborgen.

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Onze belangrijkste conclusies
voor de controleverklaring

Bevindingen van de
controle 2020

De financiële positie van uw
gemeente

Belangrijkste bevindingen uit
onze controle

Interne beheersing

Interne beheersing

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde
controleverschillen

Bijlage A2 - Onzekerheden in de
controle

Bijlage A3 - Tekortkomingen in
de toelichtingen

Bijlage B1 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage 2020

Bijlage B2 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage Tozo 2020

Bijlage C -
Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Begrotingsoverschrijdingen zijn toegelicht in de jaarrekening

Naast de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020 hebben wij ook de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

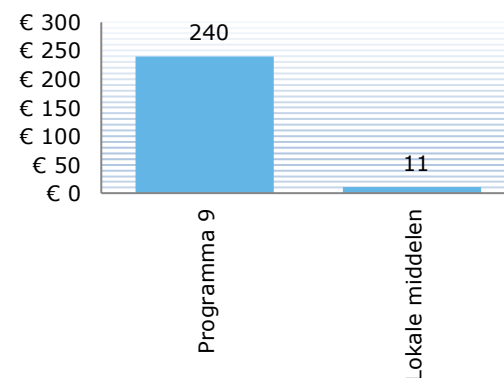
Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV. Hieruit blijkt dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen meeweegt in het accountantsoordeel.

Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet de accountant kijken naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zoals blijkt uit de hierna opgenomen figuur is een begrotingsoverschrijding op de lasten van een tweetal programma's te constateren.

De grootste overschrijding betreft het programma 9. Dit verschil wordt veroorzaakt door een storting in voorziening pensioenen wethouders. Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van het onderdeel zoals opgenomen in de jaarrekening 2020. Op grond van deze analyse hebben wij geconstateerd dat deze overschrijdingen goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen en daarmee niet mee hoeven te wegen in ons oordeel.

Op basis van de voornoemde analyse - waaruit blijkt dat de overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid of gedekt zijn door direct met de lasten samenhangende baten - blijven de overschrijdingen onrechtmatig maar wegen deze niet mee in ons oordeel over de begrotingsrechtmatigheid 2020.

Verskil begrote en werkelijke lasten (excl. mutaties in reserves) x € 1.000

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 201.000 per jaar.

Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief - als aan bepaalde voorwaarden is voldaan - ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2020 hebben wij geen overschrijdingen van de grensbedragen voor topfunctionarissen en overige medewerkers geconstateerd.

Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage 2020 geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramen documenten aan het CBS aan te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2020. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren).

Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U hebt dit aan ons bevestigd.

De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden wat betreft de specifieke uitkeringen is opgenomen in bijlage B van dit accountantsverslag. Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

Sportbedrijf

Het Sportbedrijf Raalte BV heeft door de coronamaatregelen omzetverlies geleden en in 2020 nog geen weerstandsvormogen kunnen opbouwen om dit verlies zelf te kunnen opvangen. Het Sportbedrijf zal een aanvraag doen voor de NOW-regelingen, de SPUK IJZ (Compensatie IJsbanen en Zwembaden) van het rijk en/of zal een beroep doen op het Koersdocument coronacrisis voor een financiële bijdrage van de gemeente Raalte.

In 2019 is een bedrijfseconomisch-commercieel onderzoek bij het Sportbedrijf uitgevoerd om inzicht te krijgen met welke maatregelen de exploitatie weer structureel positief kan worden na de verliezen in 2018 en 2019. Uit de verschillende toekomstige scenario's blijkt dat het mogelijk is dat in de toekomst het sportbedrijf positieve resultaten kan behalen, hiervoor is een plan van aanpak opgesteld. De coronacrisis kan impact hebben op dit plan. Wanneer de mogelijke toekomstige positieve resultaten niet gerealiseerd worden zal dit effect hebben op de waardering van het aandelenkapitaal die de gemeente heeft in Sportbedrijf Raalte BV. Wij vragen het college om de financiële positie van het Sportbedrijf Raalte BV te blijven monitoren.

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of overtredingen van wet- en regelgeving

Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving.

Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anticorruptie-wetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook gemeentes in toenemende mate te maken krijgt met anti-corruptieregels.

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij uw organisatie gevraagd om inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad (of de rekeningcommissie).

Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

Hierbij heeft uw organisatie ook voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst. Een belangrijke beheersingsmaatregel die het college heeft getroffen is het uitvoeren van periodieke interne controle op de wat betreft omvang en financiële risico's belangrijkste processen. Daarnaast heeft het college begin 2021 de interne frauderisicoanalyse geactualiseerd. Wij onderschrijven het blijvende belang van beide beheersmaatregelen. Het is belangrijk de geactualiseerde frauderisicoanalyse jaarlijks te blijven delen en bespreken met de rekeningcommissie. Op deze wijze vormt het periodiek actualiseren ervan een zichtbaar en vast onderdeel van de interne beheersingsomgeving inclusief de communicatie hierover met het toezichthoudend orgaan.

Voor een verdere doorontwikkeling van de frauderisicoanalyse adviseren wij het college om de (fraude)risico's specifiek te benoemen en inzichtelijk te maken welke beheersmaatregelen zijn getroffen, dan wel getroffen moeten worden om de frauderisico's te beheersen. Wij adviseren u om vervolgens de geïdentificeerde interne-beheersingsmaatregelen periodiek te toetsen op werking, zodat vastgesteld kan worden of de (fraude)risico's voldoende worden beheerst en het restrisico gelijk is aan het geaccepteerde restrisico of dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Data-analyse kan de organisatie mogelijk helpen bij het identificeren en beheersen van (fraude)risico's. De inzet van data-analyse in het kader van de frauderisicobeheersing is een beproefde methode om bestaande en nieuwe vormen van misbruik van middelen van organisaties in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen en verliezen te beperken of geheel te voorkomen. De maatschappelijke waarde van de organisatie versterkt de noodzaak om het systeem van fraudepreventie voortdurend aan te scherpen en te verbeteren. Data-analyse helpt de gemeente bij dat streven naar continue verbetering. Vandaar dat wij de aanbeveling doen data-analyse toe te voegen aan het systeem van maatregelen dat de gemeente heeft ontworpen ter uitvoering van haar verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude.

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Onze belangrijkste conclusies
voor de controleverklaring

Bevindingen van de
controle 2020

De financiële positie van uw
gemeente

Belangrijkste bevindingen uit
onze controle

Interne beheersing

Interne beheersing

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde
controleverschillen

Bijlage A2 - Onzekerheden in de
controle

Bijlage A3 - Tekortkomingen in
de toelichtingen

Bijlage B1 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage 2020

Bijlage B2 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage Tozo 2020

Bijlage C -
Onafhankelijkheidsbevestiging

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

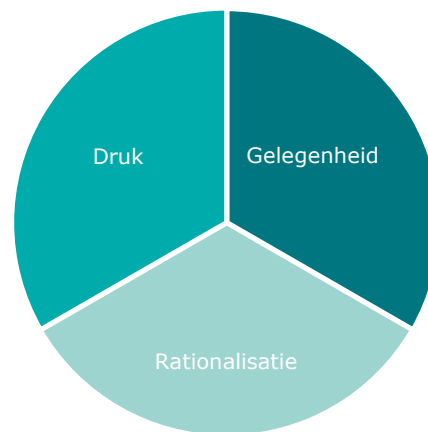

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Interne beheersing

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Onze belangrijkste conclusies
voor de controleverklaring

Bevindingen van de
controle 2020

De financiële positie van uw
gemeente

Belangrijkste bevindingen uit
onze controle

Interne beheersing

Interne beheersing

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde
controleverschillen

Bijlage A2 - Onzekerheden in de
controle

Bijlage A3 - Tekortkomingen in
de toelichtingen

Bijlage B1 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage 2020

Bijlage B2 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage Tozo 2020

Bijlage C -
Onafhankelijkheidsbevestiging

Interne beheersing

Boardletter 2020, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2020 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze boardletter 2020 d.d. 13 januari 2021. In dit hoofdstuk hebben wij in samenvattende vorm onze belangrijkste bevindingen opgenomen.

Samenvattend concluderen wij dat de interne beheersing van voldoende niveau is, maar op onderdelen verder kan worden versterkt en efficiënter kan worden ingericht.

Wij observeren dat uw gemeente zich bewust is van de urgentie om de beheersing van de relevante processen te versterken. Ons overall beeld vanuit de interim controle 2020 is dat meerdere acties in gang zijn gezet om de interne beheersing verder te versterken wat wij zien als een positieve ontwikkeling.

In het kader van een effectieve bedrijfsvoering adviseren wij uw college voor een aantal significante processen meer gebruik te maken van zogenoemde "key controls". Een key control is een interne beheersmaatregel, waarmee een afwijking van materieel belang kan worden voorkomen of ontdekt en tijdig kan worden gecorrigeerd. Hiermee wordt er beter gestuurd en gesteund op procescontroles (preventief) in plaats van op gegevensgerichte controles (repressief). De gemeente Raalte kan bijvoorbeeld binnen het proces van de memoriaalboekingen, inkopen en EU-aanbestedingen de digitale workflow zo inrichten dat binnen het proces functiescheiding wordt afgedwongen. Wij hebben vastgesteld dat er nog te weinig gebruik wordt gemaakt van geprogrammeerde controles waardoor in onze optiek te veel handmatige controles noodzakelijk zijn. Het begrip van deze key-controls kan de organisatie ook helpen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2021. Hiermee kan namelijk duidelijk worden gemaakt dat de gemeente in control is met betrekking tot de processen die deze verantwoording raken.

Functiescheiding sociale uitkeringen en verstrekkingen

Vanwege de urgentie van de coronacrisis en de tijdsdruk bij de gemeente heeft bij het toekennen van de Tozo-uitkering geen onafhankelijke toets door een tweede medewerker plaatsgevonden. Hierdoor is geen functiescheiding tussen het beoordelen van de aanvraag en het afgeven van de beschikking.

Binnen het sociaal domein wordt sterk gesteund op de controleverklaringen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de zorgaanbieders. Echter is de gemeente zelf verantwoordelijk voor de indicatiestelling en het afgeven van de beschikking. Wij hebben vastgesteld dat ook binnen dit proces van het verstrekken van sociale verstrekkingen in natura aan personen (PGB, WMO en Jeugd) geen sprake is van functiescheiding, hiermee ontbreekt het "4-ogen-principe".

Wij adviseren het college om het proces van het verstrekken van sociale uitkeringen en verstrekkingen zo in te richten dat te allen tijde een tweede functionaris de aanvraag/ beschikking moet autoriseren. Zodat bij toekomstige uitkeringen en verstrekkingen altijd sprake is van het "4-ogen-principe".

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Interne beheersing

Functiescheiding inkoopproces

Binnen het inkoopproces wordt geen functiescheiding afgedwongen tussen het verstrekken van opdrachten (bestellingen), het autoriseren van de prestatielevering en het goedkeuren van de facturen (lasten). In de financiële administratie (Civision) wordt niet afgedwongen dat iedere factuur door twee medewerkers wordt gecontroleerd en geautoriseerd, hiermee ontbreekt het "4-ogen-principe". Daarnaast zijn in Civision de budgethouders limieten niet opgenomen, waardoor het mogelijk is dat een budgethouder boven zijn budget facturen accordeert. Indien een factuur boven de limiet van de budgethouder ligt, moet deze handmatig worden doorgezet naar de tweede budgethouder dit wordt niet afgedwongen binnen het systeem.

Wij adviseren de budgetlimieten te verwerken in de digitale workflow, zodat bij een overschrijding deze facturen automatisch worden doorgestuurd naar een tweede medewerker voor akkoord. Ook adviseren wij de digitale workflow zo in te richten dat te allen tijde een tweede functionaris de factuur autoriseert.

Functiescheiding memoriaalboekingen

In voorgaande jaren hebben wij u gerapporteerd over het proces inzake het maken van memoriaalboekingen (correctieboekingen).

Wij hebben geconstateerd dat functiescheiding is aangebracht in het proces van memoriaalboekingen. In de regel zullen memoriaalboekingen in de financiële administratie worden aangemaakt door een financiële medewerker en zal deze worden doorgeboekt door een tweede onafhankelijke functionaris (4-ogen-principe). Wij hebben vastgesteld dat deze functiescheiding niet wordt afgedwongen binnen de financiële administratie waardoor het theoretisch mogelijk is dat één medewerker zowel een memoriaalboeking aanmaakt als doorboekt.

Tijdens onze interim controle 2020 hebben wij vastgesteld dat door de gemeente een analyse is gemaakt van alle boekingen waarbij zowel de registreerder als de doorboeker eenzelfde functionaris betreft. Echter hebben wij vastgesteld dat de analyse niet volledig is uitgevoerd. De boekingen waarbij alleen een registreerder of doorboeker is opgenomen in de financiële administratie worden niet betrokken in de analyse. Tevens hebben wij vastgesteld dat één van deze memoriaalboekingen is gemaakt door de medewerker welke ook de analyse op functiescheiding achteraf uitvoert, hierdoor is per definitie geen sprake van functiescheiding. Daarnaast kan de diepgang van analyse verder worden versterkt door elke controlestap duidelijk uit te werken en de geselecteerde boekingen zichtbaar te controleren aan de hand van de onderliggende brondocumentatie.

Wij adviseren u om de periodieke analyse van de functiescheiding binnen de memoriaalboekingen verder te versterken om het risico achteraf volledig te mitigeren. Dit door alle memoriaalboekingen te betrekken in de analyse en de analyse uit te laten voeren door een onafhankelijke medewerker. Daarnaast adviseren wij u om te onderzoeken of het risico ook preventief aan de voorkant van het proces kan worden beheerst. Bijvoorbeeld door de functiescheiding in de financiële administratie te implementeren zodat een inhoudelijke controle voorafgaand aan het doorboeken van de memoriaalboeking afgedwongen wordt.

Rechtmatigheid EU-aanbestedingen

In voorgaande jaren hebben wij u geadviseerd om in het proces van inkoop en aanbestedingen adequate preventieve interne beheersmaatregelen op te nemen in plaats van uitsluitend achteraf een interne controle uit te voeren op juiste naleving van de interne en externe aanbestedingsrichtlijnen middels een spend-analyse.

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Interne beheersing

Rechtmatigheid EU-aanbestedingen (vervolg)

Vorig jaar hebben wij vastgesteld dat hieraan in een aantal opzichten invulling is gegeven, bijvoorbeeld door het verder centraliseren van de aanwezige contracten en het per kwartaal uitvoeren van een analyse op crediteurniveau waarbij onbekend hoge crediteuren nagevraagd worden bij budgethouders. Tegelijkertijd stellen wij vast dat het contractenregister op dit moment nog niet volledig is en het vooraf aanvragen van een verplichting niet afgedwongen wordt binnen de huidige financiële administratie.

Wij adviseren u verdere preventieve beheersmaatregelen te implementeren waardoor gewaarborgd wordt dat inkopen rechtmatig worden aanbesteed.

Data-analyse sociaal domein

Een belangrijk onderdeel van de interne beheersing van het sociaal domein betreft het vaststellen van de kwaliteit en kwantiteit van de geleverde zorg. Vanwege de omvang van de zorg gerelateerde kosten is het van groot belang dat uw gemeente continue voldoende inzicht heeft in de ontwikkeling van de zwaarste, duurste en meest ingrijpende trajecten.

Vorig jaar hebben wij u geadviseerd om meer gebruik te maken van de beschikbare data en diepgaande analyses uit te voeren op de zorg gerelateerde kosten. Wij hebben tijdens de interim-controle begrepen dat uw organisatie invulling aan dit advies heeft gegeven door een data-analist aan te stellen voor het bouwen van een lokaal dashboard waar middels data-analyse de zorgkosten gemonitord kunnen worden. Op dit moment wordt dit dashboard nog verder ontwikkeld en wordt onderzocht welke data nog meer nodig is om periodiek analyses uit te kunnen voeren om de zorgkosten te (blijven) beheersen.

Wij adviseren het college de ontwikkelingen met betrekking tot data-analyses voort te zetten en verder te optimaliseren om zo de lasten in het sociaal domein te (blijven) beheersen. Data analyse helpt om de juiste vragen te stellen die leiden tot meer inzicht in de ontwikkeling en uitvoering van de zorg. Bijvoorbeeld door het verkrijgen van inzichten in de ontwikkeling van de zwaarste, duurste en meest ingrijpende interventies.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving verdient de nodige aandacht

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen een steeds dominantere plaats in binnen uw organisatie voor een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in onze controleaanpak en -uitvoering.

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Interne beheersing

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving verdient de nodige aandacht (vervolg)

Uw IT omgeving is belegd in DOWR-I verband. In het kader van de jaarrekeningcontrole 2020 van de gemeente Raalte hebben wij een geactualiseerde IT audit uitgevoerd in DOWR-I verband. Wij hebben een inventarisatie uitgevoerd van de algemene IT beheersmaatregelen (General IT Controls) voor de deelgebieden informatiebeveiliging en wijzigingsbeheer voor de financiële administratie (SAP) en de uitkeringenadministratie (GWS4ALL). Onze scope is beperkt geweest tot het vaststellen van opzet en bestaan van de beheersmaatregelen die relevant zijn in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente Raalte.

Tijdens de interim-controle 2020 hebben wij geconstateerd dat in DOWR-I verband verdere stappen zijn gezet in het verbeteren van de interne beheersing, met name op het gebied van user access en het uitbesteden van de beheerdiensten van de financiële applicatie SAP aan een externe partij. De positieve ontwikkelingen hebben daarnaast plaatsgevonden in het beheer van de cybersecurity risico's. In 2020 wordt de DOWR-I nog steeds door de VNG gezien als een van de koplopers als het gaat om de aansluiting op het Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur-Veilig-traject en de samenhangende implementatie van het System Information Event Management systeem.

Ondanks de positieve ontwikkeling blijven de IT-beheersingsmaatregelen een aandachtspunt, met name ten aanzien van het rechtenbeheer en de beheersing van taken die door externe partijen worden uitgevoerd. Onze bevindingen resulteren erin dat wij voor onze jaarrekeningcontrole 2020 géén gebruik (hebben) kunnen maken van de door uw gemeente getroffen geautomatiseerde beheersingsmaatregelen in applicaties, omdat die direct afhankelijk zijn van de betrouwbare en continue werking van de IT-omgeving. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de maatregelen die zijn opgenomen in de digitale workflow inkoopfacturen.

Om achteraf voldoende zekerheid te krijgen over de betrouwbare en rechtmatige verwerking van de inkoopfacturen hebben wij aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Hieruit volgen geen bijzonderheden.

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden, anders dan de waarnemingen zoals hierboven besproken.

Overige aangelegenheden

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Overige aangelegenheden

De COVID effecten zijn juist en volledig verwerkt in de jaarrekening 2020

De controle van de jaarrekening 2020 is een bijzondere controle omdat zowel de opsteller van de jaarrekening als de controleur daarvan rekening moeten houden met de implicaties van COVID op de realisatie 2020 en de financiële positie. De gemeente Raalte heeft de implicaties als gevolg van COVID juist en volledig verwerkt in de jaarrekening.

COVID heeft effecten op de gecontracteerde leveranciers en gesubsidieerde instellingen. Doordat er binnen de gemeente en samenwerkende partijen anders is gewerkt, ofwel door de beperkende maatregelen van de Rijksoverheid, dan wel een combinatie van factoren, komt het voor dat de prestaties voor bijvoorbeeld versterkte subsidies niet of anders zijn geleverd. Hierna gaan wij in op de belangrijkste onderdelen als gevolg van COVID.

Tozo-uitkeringen

Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de COVID-crisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Als onderdeel van de controle van de Sisa-bijlage hebben wij deze regeling gecontroleerd. Wij hebben vastgesteld dat de Tozo-uitkeringen van ruim € 2,9 miljoen juist en rechtmatig zijn verstrekt.

De Nota verwachtingen accountantscontrole schrijft daarnaast voor dat wij een kwalitatieve toets moeten verrichten op uw Misbruik en Oneigenlijk (M&O) beleid voor de Tozo-regeling. Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente géén specifiek M&O-beleid en controleplan IB-signalen heeft vastgesteld voor de Tozo-regeling met specifieke risicofactoren en -afwegingen inzake de Tozo. Wel hebben wij vastgesteld dat uw gemeente voldoende inspanningen levert ter opvolging van IB-signalen, echter ontbreekt een planmatige aanpak en kunnen wij niet vaststellen of wordt voldaan aan de kwalitatieve vereiste. Wij adviseren de gemeente om een M&O-beleid vast te stellen en een controleplan IB-maatregelen uit te werken met hierin vastgelegd hoe omgegaan wordt met IB-signalen, hoe een risico-selectie is gemaakt (inclusief de afweging van de risico's en de motivering welke risico's wel en welke niet worden onderzocht), welke steekproeven worden genomen en wanneer (tijdspanne) welke controle plaatsvindt.

Subsidieverstrekkings

Bij de kaderstelling voor het subsidiebeleid zijn kaders vanuit gemeenteraad gedelegeerd aan het college. In deze gevallen kan een college zelfstandig kaders, dan wel de uitvoering binnen die kaders (b.v. op grond van een hardheidsclausule) aanpassen.

De gemeente Raalte heeft in haar 'Algemene subsidieverordening Raalte 2014' een hardheidsclausule opgenomen. Hierin staat dat het college in bijzondere gevallen kan afwijken. Dit houdt in dat ondanks gesubsidieerde instellingen niet alle prestaties hebben geleverd de subsidies op basis van de hardheidsclausule kunnen worden vastgesteld en hiermee rechtmatig kunnen worden beschouwd.

Waardering vorderingen

De waardering van de diverse debiteurenposities binnen een decentrale overheid vragen in het controlejaar 2020 extra aandacht. Dit geldt voor zowel uitkeringsdebiteuren, debiteuren als gevolg van belastingen/heffingen, vergunningen als de overige uitzettingen. De gemeente Raalte heeft regelingen getroffen met ondernemers en burgers en heeft uitstel verleend voor het betalen van bijvoorbeeld de huren.

Wij hebben de invorderingsrisico's en daarmee de waardering van vorderingen beoordeeld. Het rijk heeft in 2020 de portemonnee getrokken om de ondernemers maar ook de culturele en creatieve sector te compenseren met diverse steunpakketten. Als gevolg hiervan zien wij geen grote mutaties in de oninbare vorderingen.

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Overige aangelegenheden

Zorgcontinuering en meerkosten

De rijksoverheid heeft dringend beroep gedaan op gemeenten om te zorgen voor de zorgcontinuïteit. Hierbij is geadviseerd om de niet-geleverde zorg maar ook de meerkosten als gevolg van COVID door te betalen. Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat deze bedragen niet materieel zijn.

Rechtmatigheidsverantwoording

Uw gemeente dient vanaf de jaarrekening 2021 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken. Het college van burgemeester en wethouders zal dan een uitspraak moeten doen over de vraag of afgelopen jaar rechtmatig is gehandeld. Wij adviseren uw gemeente om een plan van aanpak te maken over de wijze waarop het college tot deze uitspraak kan komen. De externe accountant zal toetsen of de uitspraak over de rechtmatigheid een juiste weergave is.

De rechtmatigheidsverantwoording is een onderdeel van de jaarrekening, waarbij voor de gemeente een verantwoordings-grens geldt van maximaal 3% en minimaal 0% van de totale lasten. De gemeenteraad bepaalt in het normenkader deze grens. De raad heeft hierbij de keuze om minder (3%) of meer (0%) nauwkeurig te worden geïnformeerd over eventueel geconstateerde bevindingen inzake de rechtmatigheid.

Een van de doelstellingen van de minister met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is het verhogen van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Als de bedrijfsvoering van hoge kwaliteit is, dan kan de uitspraak over de rechtmatigheid eenvoudiger gerealiseerd worden. Of anders gezegd, het verlagen van de verantwoordingsgrens stelt hogere eisen aan de bedrijfsvoering.

Het eerste jaar van de rechtmatigheidsverantwoording (2021) zal, ongeacht de kwaliteit van de interne bedrijfsvoering, een lastige worden. Wij adviseren daarom het volgende:

- Stel een gedeelde ambitie vast voor de te stellen eisen aan de kwaliteit van de interne bedrijfsvoering.
- Neem in de ambitie ook mee de te stellen eisen aan de kwaliteit van de geautomatiseerde omgeving.
- Stel een stappenplan en groeipad vast voor het bereiken van de gewenste kwaliteit.
- Start met een hoge verantwoordingsgrens en verlaag de grens in de jaren erna naar het gewenste niveau afhankelijk van het groeipad.

Onze communicatie met het management

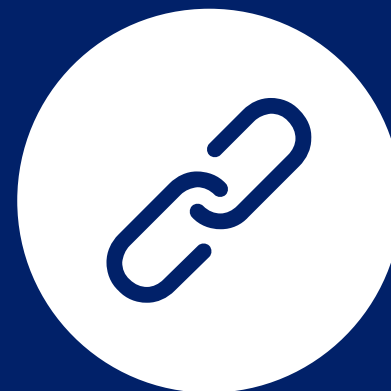
Wij hebben bij het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen opgevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Daarnaast hebben wij van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met college en ambtelijk management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle.

Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Bestuurlijke samenvatting
controle 2020

Onze belangrijkste conclusies
voor de controleverklaring

Bevindingen van de
controle 2020

De financiële positie van uw
gemeente

Belangrijkste bevindingen uit
onze controle

Interne beheersing

Interne beheersing

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde
controleverscheiden

Bijlage A2 - Onzekerheden in de
controle

Bijlage A3 - Tekortkomingen in
de toelichtingen

Bijlage B1 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage 2020

Bijlage B2 - Bevindingen
controle SiSa-bijlage Tozo 2020

Bijlage C -
Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverscheiden

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverscheiden boven de rapportagedrempel van € 102.000 (zijnde 10% van de goedkeuringstolerantie).

Aard van de controleverscheiden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverscheiden voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverscheiden huidige periode	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Totaal rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	

* In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 en het controleprotocol inclusief normenkader 2020 is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 102.000 (zijnde 10% van de goedkeuringstolerantie).

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheid PGB-bestedingen (SVB) en ZIN	€ 1.439.213	€ 1.439.213
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	€ 1.439.213	€ 1.439.213
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	€ 1.439.213	

Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders de schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen. Hierin bevestigt het college bovenstaande. Dat houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college van burgemeester en wethouders heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

* In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 en het controleprotocol inclusief normenkader 2020 is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Geen	€ 0	N.v.t.
BZK C1	Specifieke uitkering reductie energiegebruik	Geen	€ 0	N.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Geen	€ 0	N.v.t.
IenW E20	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2020	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2020	Geen	€ 0	N.v.t.
VWS H4	Specifieke uitkering Sport	Geen	€ 0	N.v.t.
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)	Geen	€ 0	N.v.t.
Totaal			€ 0	
Strekking controleverklaring rechtmatigheid		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid		Goedkeurend		

Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
SZW G4	Tozo 1 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 1 fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 1 belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 2 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 2 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 3 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 3 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Geen	€ 0	N.v.t.
Totaal			€ 0	

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Raalte

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed. Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Raalte in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.

- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheids-evaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Bestuurlijke samenvatting controle 2020
	Onze belangrijkste conclusies voor de controleverklaring
	Bevindingen van de controle 2020
	De financiële positie van uw gemeente
	Belangrijkste bevindingen uit onze controle
	Interne beheersing
	Interne beheersing
	Overige aangelegenheden
	Overige aangelegenheden
	Bijlagen
	Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen
	Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle
	Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen
	Bijlage B1 - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2020
	Bijlage B2 - Bevindingen controle SiSa-bijlage Tozo 2020
	Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdschap of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Naar aanleiding van onze beoordeling hebben wij geconcludeerd dat geen sprake is van langjarige betrokkenheid of anderszins mogelijke bedreigingen van onze onafhankelijkheid die een (aanvullende) beheersmaatregel vereisen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Raalte

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL", its global network of member firms, and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global" and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 264,000 people make an impact that matters at www.deloitte.nl.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network" is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

© 2021 Deloitte The Netherlands

